

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Факультет історії та філософії
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

09

20 23 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
Педагогічної (виробничої) практики

Рівень вищої освіти: *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 033 «Філософія»

(код і назва спеціальності (теї))

Спеціалізація :

Освітньо-професійна/наукова програма: 033 «Філософія»

(назва ОПП)

Форма навчання	Курс	Семестр	Тривалість (тижнів)	Форма контролю
Денна	IV	8-й	4	Залік
Заочна	V	10-й	4	Залік

Робоча програма «Педагогічної (виробничої) практики». Одеса : ОНУ, 2023.
25 с.

Розробник: Старовойтова Ірина Іванівна, кандидат філософських наук, доцент
кафедри філософії ОНУ імені І.І.Мечникова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "28" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Інна ГОЛУБОВИЧ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____

(підпис)

(Ірина СТАРОВОЙТОВА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "31" серпня 2023 р.

Голова НМК _____ (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічної (виробничої) практики здобувачів першого
(бакалаврського) рівня освіти спеціальності 033 Філософія

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 (на 4 курсі) 6 (на 5 курсі)</p> <p>Навчальний проект: звіт.</p> <p>Змістових модулів: 1 (на 4 курсі) 1 (на 5 курсі)</p> <p>Загальна кількість годин: 4 курс – 4 тижні (180 годин) 5 курс – 4 тижні (180 годин)</p>	<p>Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)</p> <p>Спеціальність <u>033 Філософія</u> (код і назва)</p> <p>Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u></p>	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
		8-й	10-й
		<i>Відвідання уроків</i>	
		до 30-ти	до 30-ти
		<i>Проведення уроків</i>	
		до 5-ти	до 5-ти
		<i>Самостійна робота</i>	
		180год.	180 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		диференційований залік	диференційований залік

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова визначає зміст і організаційно-методичні засади її проведення.

Педагогічна практика в системі вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні освіти є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти до науково-педагогічної діяльності, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Програму педагогічної практики розроблено на основі Закону України «Про вищу освіту», у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова, Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова від 24.01.2017 р., протокол № 5, освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 033 «Філософія» в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова.

Педагогічна практика є важливою складовою освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 033 Філософія. Практика має предметно-фахове спрямування, яке передбачає тісну співпрацю студентів-практикантів з досвідченими вчителями-предметниками і викладачами університету; забезпечує ґрунтовну фахову та методичну підготовку майбутніх спеціалістів, поглиблюючи та інтегруючи набуті знання з фахових курсів, курсів психолого-педагогічного циклу та методики викладання.

Педагогічна практика є завершальним елементом підготовки майбутнього викладача з філософії. Вона призначена для закріплення і практичної демонстрації знань, які студенти отримали з курсів «Педагогіка» та «Методика викладання філософії». Окрім цього, педагогічна практика є елементом практичного застосування студентами знань з загальних та спеціальних навчальних курсів.

Педагогічну практику студенти факультету історії та філософії проходять на IV курсі денної форми навчання і на V курсі заочної форми навчання.

Мета та завдання практики

Метою педагогічної практики є опанування студентами сучасних методів і форм організації навчально-виховного процесу в середніх навчальних закладах різних типів, формування у них знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних для професійної діяльності умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності

Основними завданнями педагогічної практики є:

- актуалізувати й привести в систему набуті знання з гуманітарних дисциплін – філософії, культурології, історії України та методик їх викладання;

•сформувати вміння творчо реалізувати набуті під час навчання в університеті знання й уміння в процесі планування й проведення уроків та позакласних заходів з предмета;

•допомогтися того, щоб студенти-практиканти з'ясували й усвідомили особливості організації навчально-виховного процесу з учнями старших класів (особливості шкільних програм, підручників, підбору методів і прийомів роботи, оцінювання знань, умінь і навичок, перевірки творчих і контрольних робіт);

•стимулювати креативне ставлення практикантів до роботи в школі, усіляко заохочувати проведення цікавих і корисних нетрадиційних уроків і позакласних заходів з літератури;

•організувати роботу студентів з виготовлення й використання на уроках і позакласних заходах з літератури навчальних дидактичних матеріалів та новітніх аудіо- та відеоматеріалів;

•сформувати вміння максимально ефективно реалізовувати виховний потенціал навчального матеріалу для національного, морально-етичного виховання молодого покоління;

•прилучити студентів-практикантів до передового педагогічного досвіду вчителів – майстрів своєї справи, навчити об'єктивно оцінювати результати своєї педагогічної діяльності і визначати перспективи роботи з самовдосконалення.

Педагогічна практика спрямована на формування у студентів наступних **компетентностей:**

а) інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики або у процесі навчання, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

б) загальних:

ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

ЗК 12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

в) спеціальних фахових:

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень танапрямків.

ФК 6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ФК 9. Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.

ФК 11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ФК 15. Здатність до комунікації з учнями та навчання основним складовим філософського знання.;

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 7. Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.

ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності, зокрема у здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

ПРН 18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Студенти повинні знати: зміст шкільних програм, підручників, наукової й методичної літератури з курсів, які вони викладатимуть під час практики; норми оцінювання знань, умінь та навичок учнів; рекомендації Міністерства освіти й науки України з викладання дисципліни в певному навчальному році, організації виховної роботи у загальноосвітніх закладах освіти.

Студенти повинні вміти: планувати роботу вчителя(календарно-тематичні й поурочні плани-конспекти уроків); досконало володіти методикою проведення всіх типів уроків відповідно до сучасних вимог; об'єктивно оцінювати результати навчальної діяльності старшокласників, керуючись чинними нормами; для актуалізації навчально-виховного процесу майстерно використовувати різні види наочності й сучасні аудіо- та відео матеріали; здійснювати диференційований підхід до учнів, приділяючи особливу увагу роботі з творчо обдарованими дітьми; об'єктивно, кваліфіковано аналізувати результати своєї роботи в школі й діяльності своїх колег, досвідчених викладачів для підвищення своєї професійної майстерності; активно впроваджувати новітні педагогічні технології (особистісно-орієнтоване навчання, блокова система, інтерактивні методи як засіб розвитку креативної особистості); методично грамотно організовувати роботу учнів на уроках і в позакласній діяльності з предмета, формуючи бажання й уміння поповнювати

знання під час навчання в школі й у подальшому житті; формувати в учнів уміння послідовно, грамотно, аргументовано висловлювати свою думку, обстоювати свою громадську позицію.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Базою педагогічної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти, студентів факультету історії та філософії спеціальності 033 Філософія (4 к. денної та 5 к. заочної форм навчання) є Одеський юридичний ліцей.

Одеський юридичний ліцей є навчальним закладом з багаторічною історією, своїми традиціями та якісним підходом до навчання й виховання підлітків. Одеський юридичний ліцей ідеально оптимізовано для проведення навчально-виховного процесу в середній та старшій школі, укомплектовано вчителями з викладання гуманітарних дисциплін з дуже високою підготовкою (вчителі і вищої категорії, вчителі-методисти) і має гарну й сучасну матеріальну базу. Все це дозволяє проходити педагогічну практику студентам-філософам в дуже якісних умовах, що сприяють не тільки для закріплення і демонстрації отриманого за час навчання на факультеті фаху, а й для творчого розкриття, можливо в майбутньому, вчителя.

Під час проходження педагогічної практики, в Одеський юридичний ліцей – базу практики направляється група студентів. На час практики вона має потрійне керівництво. Групою студентів (чисельністю від 3 до 8 осіб) керують: керівники практики від факультету, керівники практики від кафедри педагогіки. В самому навчальному закладі студенти підпорядковані практикуючому штатному вчителю з викладання гуманітарних дисциплін, закріпленого за групою розпорядженням керівництва загальноосвітнього закладу – бази практики.

Головними умовами ефективності педагогічної практики є теоретична обґрунтованість, навчаючий та виховний характер, комплексний підхід до її змісту та організації, систематичність і наступність.

Дистанційне навчання під час карантину.

Функціональні навички проведення учбових занять в дистанційній формі є однією з найбільш актуальних завдань сучасного освітянства. В складних епідеміологічних умовах проходження педагогічної практики може приймати окрему форму, яка встановлюється відповідно до актуальних розпоряджень, а саме, дистанційну, наприклад, за допомогою платформи ZOOM. В такому випадку також можливо формування умінь, пов'язаних із педагогічною діяльністю студента-філософа: конструювання, побудова та організація навчального процесу.

Для цього необхідно, перш за все, співвіднести прийоми та методи педагогічної техніки в ситуації безпосереднього та опосередковано-дистанційного спілкування, змістити фокус на методи залучення та реалізації інформаційних технологій при викладанні гуманітарних дисциплін

За необхідності до початку практики пропонується додатковий інструктаж керівника (установча конференція) від факультету за участю декана, керівника

практики та представника кафедри педагогіки, присвячений специфікації навчального процесу в умовах дистанційної роботи.

3. ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організацію педагогічної практики студентів IV – V курсів факультету історії та філософії спеціальності 033 «Філософія» (денна та заочна форма навчання) забезпечують: декан факультету, керівники педагогічної практики від спеціальностей, групові (кафедральні) керівники педагогічної практики, керівники педагогічної практики від кафедр педагогіки та психології, керівники груп студентів від баз практики.

Декан факультету :

- здійснює загальне керівництво організацією педагогічної практики;
- затверджує узгоджений з керівником практики та завідувачами кафедр факультету, кафедр педагогіки та психології перелік баз та графік проходження педагогічної практики;
- затверджує узгоджений з керівником практики склад груп студентів по базам практики;
- затверджує узгоджений з завідувачами кафедр факультету список керівників груп студентів-практикантів;

Керівник педагогічної практики:

- організує підготовку та оновлення комплексу методичного забезпечення (програма, завдання, щоденники практики та інше) та виносить їх на розгляд навчально-методичної комісії факультету;
- відповідає за розподіл студентів на педагогічну практику;
- організує та проводить установчу та підсумкову конференції;
- координує роботу групових керівників, а також керівників від кафедр педагогіки та психології;
- проводить консультаційні наради з груповими керівниками;
- аналізує результати практики та складає звіт за підсумками практики.

Груповий керівник педагогічної практики:

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях;
- проводить зустріч студентів-практикантів з адміністрацією бази практики, вчителями та методистами загальноосвітнього закладу, контролює розподіл студентів за вчителями-предметниками та класними керівниками;
- бере участь у плануванні та організації практики, вносить необхідні, за умовами певного освітнього закладу або іншими обставинами, зміни у програму та план практики;
- контролює складання індивідуального плану роботи студента відповідно завдань та термінів педагогічної практики;
- здійснює допомогу студентам у підготовці та проведенні уроків, навчальних заходів;
- за необхідністю проводить наради та консультації для студентів-практикантів;

- контролює якість та терміни виконання завдань практики, змісту роботи за індивідуальним планом роботи студента-практиканта;

- присутній на проведенні пробних та залікових уроків, проводить аналіз (груповий та індивідуальний) та оцінювання;

- перевіряє оформлення звітної документації, надає відомості щодо підсумків та результатів проходження практики кожним студентом та за окремими базами практики в цілому, вносить власні пропозиції щодо поліпшення умов проходження педагогічної практики;

Керівники від кафедри педагогіки, психології:

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях;

- інформує студентів щодо вимог до заповнення щоденника практики, звітної документації;

- контролює складання індивідуального плану роботи студента відповідно завдань та термінів педагогічної практики;

- проводить консультації для студентів-практикантів з питань класного керівництва, дидактики, педагогічної майстерності;

- організує консультації для студентів-практикантів, конкретизує психодіагностичні завдання педагогічної практики (аналіз уроку та виховного заходу, складання психолого-педагогічної характеристики учня чи класного колективу);

- здійснює допомогу студентам у підготовці та проведенні уроків та виховних заходів у закріпленому за студентом-практикантом класі;

- відвідує пробні та залікові уроки, виховні заходи, проводить аналіз та оцінювання;

- перевіряє оформлення звітної документації, оцінює якість виконання завдань практики, вносить власні пропозиції щодо поліпшення умов проходження педагогічної практики.

Адміністрація загальноосвітнього закладу:

- спільно з груповими керівниками практики розподіляє студентів за класами, закріплює студентів за вчителем-предметником та класними керівниками;

- знайомить студентів з особливостями організації навчально-виховного процесу даного закладу, історією розвитку, матеріально-технічною базою та педагогічним складом працівників;

- контролює дотримання студентами правил внутрішнього розпорядку, встановленого для працівників освітнього закладу;

Вчитель-предметник:

- знайомить студентів з навчально-методичною документацією, особливостями організації навчального процесу, власною інноваційною діяльністю;

- залучає студентів до педагогічної діяльності з предмету у відповідність до завдань педагогічної практики;

- спільно з груповим керівником з фаху надає студентам практичну допомогу у плануванні, підготовці та проведенні уроків та позаурочних заходів з предмету;

- присутній на уроках, які проводять студенти та бере участь у їх обговоренні;

- за узгодженням з груповим керівником дає завдання студентам з розробки наочних дидактичних матеріалів до уроку;

- перевіряє та підписує щоденник з педагогічної практики, характеристику-звіт (у щоденнику практики) на кожного студента, оцінює проведену роботу.

Класний керівник:

- залучає студентів до педагогічної діяльності у відповідність до завдань педагогічної практики;

- допомагає студентам у плануванні та організації виховної роботи, проведенні позакласних заходів;

- присутній на позакласних заходах, які проводять студенти, бере участь у їх аналізі;

- допомагає та організує роботу студента з психолого-педагогічної діагностики та узагальнення результатів у вигляді характеристики учня(класного колективу);

- перевіряє та підписує щоденник з педагогічної практики, характеристику-звіт (у щоденнику практики) на кожного студента, оцінює проведену роботу.

Під час проходження педагогічної практики основними обов'язками студента-практиканта є:

- у відповідні терміни виконує усі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики;

- бере участь в установчій та підсумковій конференції;

- дотримується вимог адміністрації, правил охорони праці та внутрішнього розпорядку освітнього закладу;

- складає індивідуальний план роботи з педагогічної практики, узгоджує його з керівниками практики від ЗВО та загальноосвітнього закладу;

- студент повинен бути присутнім на базі практики за розкладом закріпленого за ним класу (з 1 уроку до останнього), але не більше 40 годин на тиждень, як правило, протягом 5 днів на тиждень, з урахуванням одного методичного дня для підготовки уроків та виховних заходів);

- веде Щоденник практики;

- ретельно готується до проведення уроків та виховних заходів, складає план-конспект та надає його для перевірки вчителю-предметнику, класному керівнику та керівникам практики від ЗВО;

- присутній на уроках, виховних заходах своїх однокласників, бере участь у їх обговоренні;

- знаходиться разом зі своїм класом під час проведення усіх шкільних та позашкільних заходів, здійснює допомогу класному керівнику;

- по закінченню практики у відповідні терміни надає звітну документацію груповому керівнику та керівнику від кафедри педагогіки, психології;

- вносить пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення педагогічної практики.

Студенти - практиканти **мають право** з усіх питань, що виникають в процесі практики, звертатися до керівників практики від університету, адміністрації і вчителів загальноосвітнього закладу, вносити пропозиції по вдосконаленню

навчально-виховного процесу, організації практики; брати участь у конференціях і нарадах; користуватися матеріально-технічною базою загальноосвітньої установи (бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками, що знаходяться в них, технічними засобами, що можливо використовувати під час проведення уроків та виховних заходів та інше).

В разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути усунений від проходження практики.

Студент, усунений від практики або робота якого на педагогічній практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план даного семестру.

Кожен студент веде Щоденник, у якому фіксує результати спостережень і аналізу навчально-виховної роботи з учнями.

4. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Завдання педагогічної практики студентів IV курсу денної форми та V курсу заочної форми навчання спеціальності 033 «Філософія» факультету історії та філософії

1. Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта (Додаток 1);
2. Дати характеристику загальноосвітньому навчальному закладу, у якому студент проходив практику (Додаток 6);
3. Відвідати не менше ніж 30 уроків (уроки вчителя-предметника, одногрупників);
4. Провести не менше ніж 5 уроків з відповідним методичним забезпеченням (план-конспект уроку, наочність, дидактичні матеріали, тощо), один з них заліковий урок;
5. Скласти розгорнутий план-конспект залікового уроку (Додаток 3);
6. Взяти участь у обговоренні та аналізі залікових уроків студентів-практикантів, провести самоаналіз власного залікового уроку (Додаток 8);
7. Розробити план-конспект та провести виховний захід, зробити його аналіз (Додаток 4).
8. Взяти участь у обговоренні виховних заходів студентів-одногопників (Додаток 9);
9. Провести дослідження, підготувати психолого-педагогічну характеристику учня та класного колективу (Додаток 5, 10);
10. Провести профорієнтаційну бесіду з учнями закріпленого класу (або при наявності можливості 9 -11 класів) (Додаток 6);
11. Провести самоаналіз результатів педагогічної практики (Додаток 11)
12. Оформити Щоденник педагогічної практики, підготувати та захистити звіт з педагогічної практики.

5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні положення про проходження педагогічної (виробничої) практики студентами IV курсу денної форми та V курсу заочної форми навчання

спеціальності 033 «Філософія» факультету історії та філософії містяться у наступних документах:

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1392 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 538 від 07.08.2013 № 143 від 26.02.2020](#)} // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>

2. Закон України «Про освіту». 2017. № 37-39. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: затв. наказом МОНМСУ від 31.10.2011 № 1243. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/

4. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова. Затверджено на засіданні Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова, протокол № 8 від 30 червня 2020 р. URL : <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process.pdf>

5. Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів по спеціальності 033 «Філософія». Схвалена Вченою радою ОНУ імені І.І. Мечникова, 2016 р. URL : <http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>

6. Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова. Оновлена редакція. Затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова, протокол № 3 від 27 жовтня 2020 р. URL : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya-praktika/polozennya_praktika2020.pdf

7. Вейланде Л. В.-В., Синявська О. О. Організація педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальностей 032 Історія та археологія та 033 Філософія. Методичні рекомендації для студентів та керівників практики / Факультет історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова. Одеса, 2020. 30 с.

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Оцінка якості виконання педагогічної практики здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінка з педагогічної практики об'єднує три складові:

- оцінка керівника від бази практики (за характеристикою вчителя-предметника та класного керівника; Звіт без цієї оцінки не приймається на перевірку керівником від Університету);
- оцінка роботи студента-практиканта груповим-керівником від факультету;
- оцінка роботи студента-практиканта від керівника кафедри педагогіки, психології.

Поточний контроль враховує: якість виконаних студентом завдань з педагогічної практики, представлених у Щоденнику педагогічної практики;

систематичність та активність роботи студента під час проходження педагогічної практики; дотримання студентом вимог керівника щодо структури, змісту, оформлення, графіку виконання, подання на перевірку та захисту звіту з педагогічної практики.

У визначений кафедрою термін студент має подати заповнений Щоденник практики для його докладного вивчення, рецензування та оцінювання.

Захист результатів виконання програми педагогічної практики на підставі Щоденника педагогічної практики проводиться під час підсумкової конференції.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика студентів у середньому загальноосвітньому навчальному закладі оцінюється за видами діяльності відповідно до розробленої системи балів:

Об'єкти оцінювання	Бали
I. Організаційно-педагогічна робота	5
- ознайомлення з навчальним закладом, режимом його роботи і правилами внутрішнього розпорядку; - ознайомлення з кабінетом історії та його матеріальною базою;	
II. Навчально-виховна робота	40
- знайомство з навчальним планом, робочими програмами, календарно-тематичними, поурочними планами з дисципліни; - спостереження процесу навчання (відвідання уроків); - аналіз основних напрямків професійної діяльності вчителя (аналіз відвіданих уроків); - підготовка дидактичних, наочних матеріалів до уроків; - проведення пробних уроків з предмету; - розробка плану-конспекту та проведення залікового уроку; - участь у обговоренні та аналізі власного уроку, уроків студентів-одногрупників.	
III. Позакласна виховна робота	40
- знайомство з планом виховної роботи школи, класного керівника; - знайомство з класним колективом, бесіда з класним керівником, вчителями, шкільним психологом, ознайомлення з особовими справами; - відвідання позакласних виховних заходів класного керівника, студентів-одногрупників; - підготовка, розробка плану-конспекту та проведення позакласного виховного заходу у класі, за яким закріплений студент-практикант; - обговорення та аналіз власного позакласного заходу та проведених позакласних заходів одногрупників; - проведення профорієнтаційної роботи; - психолого-педагогічне дослідження та написання психолого-педагогічної характеристики на учня (класний колектив).	
IV. Методична робота	5
- відвідати й взяти участь в обговоренні уроків досвідчених вчителів-предметників; - ознайомлення з планом роботи методоб'єднання вчителів за фахом; - участь у засіданні методоб'єднання вчителів за фахом (у разі можливості).	
V. Дослідницька робота	5

- аналіз досвіду педагогічної практики, заповнення щоденника, підготування звіту з педагогічної практики;	
VI. Дисциплінованість, активність, творчий підхід під час проходження педагогічної практики	5
Разом	100

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1392 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 538 від 07.08.2013](#) [№ 143 від 26.02.2020](#)}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>

2. Закон України «Про освіту» *Законодавство України*, 2017. № 38-3. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: затв. наказом МОНМСУ від 31.10.2011 № 1243. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/

4. Офіційна сторінка Міністерства освіти і науки України. *Загальна середня освіта*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita> (Звідти студенти-практиканти повинні знайомитися з офіційно затвердженими програмами з гуманітарних дисциплін, а також користуватися підручниками по відповідним дисциплінам, які використовуються в закладах середньої освіти України).

5. Офіційний сайт Українського центру оцінювання якості освіти. URL: <http://testportal.gov.ua/> (на даному сайті студент-практикант може отримати усю інформацію щодо зовнішнього незалежного оцінювання).

6. Офіційний сайт Одеського обласного інституту удосконалення вчителів. URL: <http://ooiuv.odessaedu.net/> (на сайті студент-практикант може ознайомитися більш ретельно і в оптимізованих для вчителів формах з усією навчально-педагогічною документацією у закладах середньої освіти України, концепцією «Нова українська школа» в практичному втіленні як пілотний проект в низці шкіл та ліцеїв міста та області, отримати інформацію про всі позашкільні заходи м.Одеси та Одеської області. На сторінці «Корисні посилання» URL: <http://ooiuv.odessaedu.net/uk/site/links.html>, студент-практикант може знайти адреси всіх педагогічних установ України, які пов'язані з середньою школою і знайти будь яку інформацію для себе (включаючи розробки уроків, педагогічні інновації окремих вчителів тощо)).

7. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 576с.

8. Старовойтова І.І. Робоча програма «Педагогічної (виробничої) практики». Одеса : ОНУ, 2023. 28 с.

9. Вейланде Л. В.-В., Синявська О. О. Організація педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальностей 032 Історія та археологія та 033 Філософія. Методичні рекомендації для студентів та керівників практики. Факультет історії та філософії ОНУ імені І.І.Мечникова. Одеса, 2020. 30 с.

10. Кондрашова Л.В., Лаврентьева О.О., Зеленкова Н.І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навч. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2008. 187 с.

11. Педагогічна практика "Пробні уроки" навч.-метод. посіб. / І.С. Руснак, М.Г. Іванчук, Т.Д. Федірчик та ін. Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці, 2006. 159 с.

12. Фіцула М.М. Педагогіка. Навч. посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. 544с.

Рекомендована для вивчення література

1. Дятленко Н.М., Софій. Н.З., Мартинчук О.В., Найда Ю.М. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / під заг. ред. М.Ф.Войцехівського. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.

2. Анненкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А. Педагогіка: історія та теорія. Модульний курс. Ч.1 : навчальний посібник. Одеса : Optimum, 2009. 450 с.

3. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя: Просвіта, 2000. 160с.

4. Баханов К.О. Професійний довідник вчителя. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 239 с.

5. Ервін Е., Кугельмас Д.. Підготовка вчителів і вихователів до роботи в інклюзивних класах та групах. Київ : Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2000. 150 с.

6. Максимюк С.П. Позакласна виховна робота студентів під час педагогічної практики. Рівне, 1989. 121с.

7. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.И. Сучасній педагогічні технології. Київ, 2001. 89с.

8. Оржеховська В.М., Пилипенко О.І. Класний керівник у сучасній школі. Методичний посібник. Київ, 1996. 151с.

9. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Київ : А.С.К., 2005. 192 с.

10. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ : Вища школа, 2005. 240 с.

11. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2006. 352 с.

12. Цокур О. С. Педагогіка вищої школи. Вип. 2. Педагогічний менеджмент: навчально- методичний посібник. Одеса : «Юридична літ-ра», 2002. 68 с.

13. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. Вінниця : Вінн. соц.-екон. інститут Ун-ту "Україна", 2006. 402 с.

Електронні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова

<http://www.nbuuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

<http://www.library.univ.kiev.ua/> Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України

<http://www.ognb.odessa.ua/> Одеська національна наукова бібліотека

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою)

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей)

<http://www.utm.edu/research/iep/> Філософська Інтернет- енциклопедія. (Англійською мовою)

<https://www.nas.gov.ua/publications/periodics/UA/SitePeriodic/Pages/default.aspx?ffn1=IDperiodics&fft1=Eq&ffv1=240> Центр практичної філософії

<https://lib.iitta.gov.ua/> Електронна бібліотека національної академії педагогічних наук України.

<http://www.elibukr.org/index.php/uk/> Електронна бібліотека України.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Установча конференція з педагогічної практики		
Організаційно-педагогічна робота			
2	Ознайомлення з навчальним закладом, режимом його роботи і правилами внутрішнього розпорядку		
3	Ознайомлення зі структурою і змістом плану роботи школи та з матеріалами педагогічної ради		
4	Ознайомлення з кабінетом та його матеріальною базою		
Навчально-виховна робота			
5	Знайомство з навчальним планом, робочими програмами, календарно-тематичними, поурочними планами з дисципліни		
6	Спостереження процесу навчання (відвідання уроків вчителів за фахом)		
7	Аналіз основних напрямків професійної діяльності вчителя (аналіз відвіданого уроку)		
8	Ознайомитись з методичним кабінетом навчального закладу, його наповненням, методичними доробками		
9	Прийняти участь у підготовці дидактичних, наочних матеріалів до уроків з теми: Тема Перелік матеріалів		
10	Провести _____ уроків у _____ класі		
11	Відвідати уроки однокласників, прийняти участь у обговоренні, провести аналіз		
12	Підготувати план-конспект та провести заліковий урок з _____ у _____ класі		
Позакласна виховна робота:			
13	Знайомство з планом виховної роботи школи, класного керівника		
14	Знайомство з класним колективом, бесіда з класним керівником, вчителями, шкільним психологом, ознайомлення з особовими справами		
15	Відвідати позакласні виховні заходи		
16	Підготувати план-конспект та провести заліковий виховний захід Тема:		
17	Провести профорієнтаційний захід		
18	Провести психолого-педагогічне дослідження на написати психолого-педагогічну характеристику на учня (класний колектив)		
Методична робота			
19	Ознайомлення з планом роботи методоб'єднання вчителів за фахом		
20	Взяти участь у засіданнях методоб'єднання вчителів предметів гуманітарного циклу		

21	Відвідати й прийняти участь в обговоренні уроків досвідчених вчителів предметів гуманітарного циклу		
Дослідницька робота			
22	Проведення власного мікродослідження «Мої професійно та особистісно значущі якості»		
23	Заповнення щоденника, підготування звіту з педагогічної практики		

Додаток 2

План знайомство з загальноосвітнім навчальним закладом

1. Коротка історія навчального закладу і його сучасний стан.
2. Характеристика педагогічного і учнівського колективів навчального закладу (кадровий склад, контингент учнів, особливості мікрорайону)
3. Основні завдання і напрямки роботи навчального закладу
4. Матеріально-технічна база закладу
5. Характеристика навчально-виховного процесу учбового закладу (особливості керівництва, контролю, використання інноваційних технологій або авторських програм, інше).
6. Позаурочна робота (об'єднання учнів, наявність органів самоврядування, гурткова робота, інше)
7. Особливості робота з батьками.
8. Традиції навчального закладу
9. Труднощі, проблеми у навчально-виховній роботі.

Додаток 3

План конспект залікового уроку

(План-конспект залікового уроку повинен бути затвердженим

за 2-3 дні до його проведення вчителем-предметником та керівником практики з фаху)

1. Предмет
2. Клас
3. Тема уроку
4. Мета уроку (освітня, розвиваюча, виховна)
5. Завдання уроку
6. Тип уроку
7. Обладнання
8. Література

ЗМІСТ

(з виділенням структурних частин уроку)

Елементи уроку	Дидактичні завдання елементів уроку	Зміст дидактичного елемента
<i>Організаційний</i>	Підготовка учнів до роботи на уроці. Забезпечення умов для навчальної роботи: психологічний настрій учнів,	Привітання, фіксація відсутніх на уроці; перевірка зовнішніх факторів готовності (наявність засобів навчання, наочності); виявлення готовності учнів до уроку (робоче місце, зовнішній

	організація робочих місць та інше.	вигляд, організація уваги)
<i>Мотивація навчальної діяльності</i>	Ознайомлення школярів із завданнями, які вони повинні розв'язувати, доведення їх значущості для оволодіння знаннями, засобами діяльності, стимулювання пізнавальних інтересів учнів, актуалізація раніше засвоєних знань, умінь	Повідомлення теми, мети, завдань уроку; обґрунтування значення їх вирішення; уведення додаткової навчальної інформації; створення вчителем проблемних, імітаційних або ігрових ситуацій.
<i>Перевірка знань учнів (актуалізація опорних знань)</i>	Забезпечення узгодженості між викладеною вчителем інформацією та сприйняттям, засвоєнням, осмислення її учнями	Проводять різними методами контролю залежно від поставленої мети: усне опитування, письмова перевірка, тощо
<i>Пояснення нового матеріалу</i>	Забезпечення засвоєння школярами різних видів знань, оволодіння способами діяльності, їх закріплення	Формування, закріплення, узагальнення, систематизація нових знань й умінь інтелектуального й практичного характеру. Забезпечення активного сприйняття, осмислення, активної самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів.
<i>Закріплення нового матеріалу</i>	Перевірка розуміння учнями змісту навчального матеріалу, зв'язків між поняттями, явищами, здійснення індивідуальної допомоги	Перевірка вчителем глибини розуміння учнями навчального матеріалу, внутрішніх закономірностей, зв'язків елементів знань, корекція.
<i>Підведення підсумків уроку</i>	Узагальнення елементів засвоєних знань, способів діяльності інтелектуального і практичного характеру, пред'явлення певної цілісності.	Вчитель аналізує, що нового дізнались учні на занятті, якими вміннями оволоділи, яке значення мають ці знання для подальшого вивчення предмету; відмічає позитивні та негативні аспекти діяльності класу та окремих учнів.
<i>Повідомлення домашнього завдання</i>	Інформація про домашнє завдання, інструктаж щодо його виконання	Вчитель дає пояснення щодо змісту завдання, методики його виконання, записує його на дошці, а учні – в щоденник.

Додаток 4

План-конспект залікового виховного заходу

(план-конспект залікового виховного заходу повинен бути затверджений за 2-3 дні до його проведення класним керівником та керівником практики з кафедри педагогіки/психології)

I. Загальна характеристика заходу

Форма проведення (класна година, бесіда, диспут, екскурсія, тощо)

Тема заходу

Місце проведення заходу

Обґрунтування необхідності проведення заходу, виходячи з особливостей віку, рівня їх розвитку та вихованості

Мета

Оформлення виховного заходу (об'ява, відповідне оформлення приміщення, тощо)

Обладнання (ТЗН, наочність)

Методичне забезпечення (використана література, методичні розробки)

II. План підготовки виховного заходу

Проведення бесіди з класним керівником, педагогом-організатором, заступником директора школи з виховної роботи

Виявлення інтересу та можливостей класу, визначення теми виховного заходу та форми його проведення

Створення активу учнів по підготовці та проведенню заходу

Допомога активу учнів у розподілі доручень та визначення напрямків підготовки заходу (підбір матеріалів, складання сценарію, оформлення, обладнання, репетиції, тощо)

Оформлення сценарію виховного заходу

III. План та сценарій проведення виховного заходу

Текст чи сценарій, який буде використовуватися студентом під час проведення. Текст повинен бути складений таким чином, щоб за ним можливо було провести означений захід будь-якому вчителю, майже без запитань та уточнень у розробника.

Додаток 5

Схема написання психолого-педагогічної характеристики учня

1. Загальні відомості про учня.
2. Характеристика умов сімейного виховання учня.
3. Коротка характеристика колективу, членом якого є учень (актив класу, ставлення до громадської роботи, праці, успішність та дисципліна, міжособистісні відносини в класі).
4. Ставлення учня до колективу (авторитет учня в колективі, товариськість і розуміння товаришів, ставлення до негативних соціально-психологічних явищ у колективі – списування тощо).
5. Спрямованість особистості (власна, громадянська або ділова), характеристика усвідомлених мотивів: інтереси, їхня глибина, усталеність та дієвість. Погляди та переконання.
6. Рівень домагань (занижений, адекватний, завищений), співвідношення самооцінки та рівня домагань, вимогливість до себе, ставлення до критичних зауважень учителів, товаришів.
7. Учень у різноманітних видах діяльності (успішність, дисципліна, ставлення до праці, громадська активність, участь у заходах, професійна орієнтація).
8. Характеристика пізнавальної діяльності: особливості сприймання, спостережливості, пам'яті, характеристика уваги, уяви, мислення.
9. Особливості емоційно-вольової сфери (характер емоційної реакції на педагогічні впливи, розвиток почуттів, уміння стримувати емоційні переживання та змінювати їх, вольові особливості: цілеспрямованість, ініціатива, рішучість, самовладання).
10. Здібності: загальні, спеціальні.
11. Темперамент (сила, урівноваженість, рухливість).
12. Характер (риси характеру, старанність у навчанні, ставлення до праці, школи, доручень, речей, самого себе).
13. Висновки. Зазначити можливі лінії корекції у вихованні цього учня.

УВАГА! Під час написання характеристики необхідно використовувати наступні методи дослідження:

- вивчення шкільної документації;
- співбесід з учнем, вчителями, класним керівником, батьками, однокласниками;
- спостереження за його поведінкою на уроках та перервах;

- психодіагностика (методика Г.Айзенка - EPQ, методика діагностики комунікативної установки В.В.Бойко, тривожності Спілбергера та Ханіна, методика діагностики міжособистісних відносин Т.Лірі, методика діагностики рівня емпатійних здібностей В.В.Бойко, методика «Карта інтересів» та ін.) – обов'язкове використання 2-3 методик з наведенням листів опитування, результатів та аналізом отриманих даних;
- консультації зі шкільною психологічною службою;

Додаток 6

Знайомство з навчальним закладом

Директор загальноосвітнього закладу
 Заступник директора з навчально-методичної роботи
 Заступник директора з виховної роботи
 Вчитель-предметник
 Класний керівник

(ПШБ заповнюється повністю)

1. Із бесіди з членами адміністрації школи було з'ясовано, що:

- Коротка історія навчального закладу і його сучасний стан.
- Характеристика педагогічного і учнівського колективів навчального закладу (кадровий склад, контингент учнів, особливості мікрорайону)
- Основні завдання і напрямки в роботі навчального закладу
- Матеріальна база
- Характеристика навчально-виховного процесу учбового закладу (особливості керівництва, контролю, використання інноваційних технологій або авторських програм, інше).
- Позаурочна робота (об'єднання учнів, наявність органів самоврядування, гурткова робота, інше)

2. Із бесіди з класним керівником класу:

Характеристика класного колективу (контингент учнів, рівень успішності, дисципліна, згуртованість колективу, традиції, коло інтересів)
 Основні актуальні напрямки виховної роботи з даним класним колективом
 Проблеми у виховній роботі з класом
 Особливості роботи з батьками

Додаток 7

Схема аналізу уроку

1. Загальні відомості про урок

ПШБ вчителя
 Клас
 Предмет
 Тема
 Тип уроку

Структура та зміст кожного етапу:

<i>Елементи уроку</i>	<i>Зміст дидактичного елемента</i>
Організаційний	
Мотивація до навчальної діяльності	

Перевірка знань учнів (актуалізація опорних знань)	
Пояснення нового матеріалу	
Закріплення нового матеріалу	
Підведення підсумків уроку	
Повідомлення домашнього завдання	

2. Зміст уроку

- Місце теми уроку у навчальній програмі:
- Визначте цілі уроку (освітня, розвиваюча, виховна):
- Які закономірності та принципи навчання були проілюстровані під час уроку:
- Які методи та засоби навчання були використані вчителем:
- Які види навчання, види навчальної роботи були використані вчителем:
- Визначте основні види контролю, які були застосовані на цьому уроці:

3. Характеристика діяльності учнів на уроці

- Виявлення інтересу та уваги при вивченні нового матеріалу
- Активність на етапі актуалізації знань з попередніх тем
- Дисципліна на протязі всього уроку

4. Характеристика діяльності вчителя на уроці

- Особливості мови вчителя (виразність, емоційність та інше)
- Прийоми співпраці та співтворчості
- Прояв педагогічного такту

5. Результати уроку

- Виконання плану уроку
- Досягнення цілей
- Сильні сторони уроку
- Що можна змінити під час підготовки до уроку

Додаток 8

Аналіз виховного заходу, який був відвіданий

1. Дата проведення, клас.
2. ПІБ студента-практиканта.
3. Форма проведення.
4. Тема виховного заходу.
5. Мета .
6. Педагогічна обумовленість теми (чому цей виховний захід проводиться в цьому класі, його відповідність інтересам і віковим особливостям класу).
7. Організація підготовки учнів до даного заходу (ступінь участі дітей, оформлення заходу та приміщення, використання наочних і технічних засобів).
8. Вплив підготовки до справи на згуртованість учнів .
9. Зміст та методика проведення виховного заходу:
  - відповідність змісту заходу поставленій меті;
  - пізнавальна та виховна доцільність підбраного матеріалу;
  - емоційна насиченість, зацікавленість дітей темою та участю у виховному заході, їх активність;
  - прийоми та методи, використані впродовж виховного заходу, їх відповідність віковим особливостям учнів, рівню їхнього розвитку;

• зв'язок питань, які обговорюються, з проблеми класу, школи, суспільства.

10. Індивідуальні особливості вчителя, який проводить виховний захід (емоційність, уміння володіти голосом, мімікою, жестами, контакт з учнями, комунікативність, упевненість в собі, уміння приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях).

11. Педагогічна доцільність виховного заходу, його значення для подальшого розвитку колективу та окремих учнів, для вдосконалення міжособистісних стосунків у колективі.

12. Зауваження, пропозиції.

Додаток 9

Схема написання психолого-педагогічної характеристики учнівського колективу

1. Загальні відомості про клас та історія його формування: віковий та статевий склад, початок його формування (початкова школа, п'ятий клас), шляхи входження в дитячий колектив нових учнів.

2. Характеристика інтересів учнів: сформованість пізнавальної мотивації учнів, ставлення учнів до навчання, ставлення учнів до навчальних предметів.

3. Характеристика інтелектуальних умінь і здібностей учнів: рівні працездатності, активності, самостійності учнів класу в навчальній діяльності; здатність або нездатність працювати з підручником, додатковою науковою і довідковою літературою; ступінь розвиненості інтелектуальних умінь; активність учнів класу в позашкільній діяльності за інтересами.

4. Організаційна структура класного колективу: етап розвитку дитячого колективу; характерні ознаки розвитку; особливості діяльності активу класу, його роль у формуванні та зміцненні колективу; діяльність органів самоврядування; стан взаємин між активом, органами самоврядування та учнями між собою; лідери та ізольовані в колективі, причини їхнього поділу; вплив лідерів на діяльність інших учнів; мікрогрупи у колективі, причини об'єднання учнів у групи (за інтересами, за місцем проживання, за здібностями, за особистими якостями); напрямки і форми зв'язку класного колективу із загальношкільним.

5. Рівень морально-духовного розвитку колективу: рівень сприйняття загальнолюдських цінностей; особливості вияву почуттів; рівень захищеності особистості; сформованість вмінь і навичок у моральній поведінці; наявність суспільної думки з найбільш важливих питань; рівень розвитку критики та самокритики; згуртованість колективу.

6. Рівень трудового виховання: ставлення учнів до праці (громадської діяльності); рівень сформованості соціально-психологічної готовності до праці; сформованість вмінь і навичок у сфері трудової діяльності; профорієнтація учнів.

7. Характеристика психологічного клімату в колективі: відкритість, закритість, тривожність учнів класу; який настрій, переживання, емоції переважають у класі; ступінь конфліктності учнів класу, її причини; характер взаємовідносин учнів один з одним та з учителями.

8. Висновки. Визначити завдання виховної роботи класного керівника і педагогічного колективу школи в роботі з класом: стисла характеристика результатів діагностики учнів класу; визначення позитивних якостей колективу, що потребують подальшого розвитку і підтримки; визначення негативних якостей колективу, що потребують корекції.

УВАГА!!! Під час написання характеристики необхідно використовувати наступні методи дослідження:

- вивчення шкільної документації;
- співбесід з класним керівником, вчителями-предметниками, заст.директора з виховної роботи;
- спостереження за поведінкою учнів на уроках і перервах;

- психодіагностика (методиками: Дж.Морено “Соціометрія”, “Методика визначення атмосфери в групі”, “Методика визначення психологічного клімату групи”, “Методика визначення індексу групової згуртованості” Сішора та ін.) – обов’язкове використання 2-3 методик з наведенням листів опитування, результатів та аналізом отриманих даних;
- консультації зі шкільною психологічною службою.

Додаток 10

Самоаналіз результатів педагогічної практики

Педагогічна практика стала для мене

Моя самостійність виявилася в

Самим цікавим було

Я навчилася (вся)

Мої пропозиції

Проаналізуйте власні професійні та особистісні якості та заповніть таблицю:

За що мене будуть поважати мої учні	За що мене не будуть поважати мої учні
Що мене цікавить у роботі вчителя	Що мене лякає у попередній активній педагогічній практиці

Додаток 11

Поради для студента-практиканта

Компоненти ефективного виступу викладача перед аудиторією

- Заздалегідь проаналізуйте особливості аудиторії, її настанови.
  - Підготуйте більше матеріалу, це додасть вам упевненості.
  - Продумайте вступ (розповідь, цитата, питання).
  - Продумайте висновок (резюме, цитата, власне ставлення до викладеного матеріалу).
  - Зацікавте аудиторію прикладами, ілюстраціями, відеофрагментами по темі.
- Прорепетируйте виступ (не заучуйте, а переказуйте).
- Продумайте свій зовнішній вигляд.
  - Під час виступу не втрачайте ініціативу, будьте дружелюбні.
  - Будьте натхненні і намагайтеся надихнути аудиторію. Говоріть чітко, експресивно, впевнено і стежте за культурою мовлення.
  - Задля більшої виразності використовуйте невербаліку (варіюйте темп, висоту і гучність мовлення — це підкреслить основні моменти).
  - Доведіть учням, що факти цікаві й легко зрозумілі.
  - Встановіть і підтримуйте візуальний та емоційний контакт зі слухачами: слідкуйте за виразом обличчя; жестикулюйте невимушено; слідкуйте за позою та рухами тіла; підтримуйте зоровий контакт.

Вимоги, що висувуються до виступу викладача

- чіткість у формулюванні думки;
- логічність, смислова точність, а отже, небагатослівність мовлення;
- відповідність між змістом мовлення та мовними засобами;

- різноманітність мовних засобів (багатство лексики);
- ефективність мовлення;
- милозвучність, виразність дикції, відповідність між темпом мовлення, силою голосу, з одного боку, та відповідність ситуації — з іншого.

Поради щодо формування професійного іміджу викладача

- Одягайтеся ретельно, будьте охайні.
- Стежте за поставою та помірно користуйтеся мовою жестів.
- Поводьтеся впевнено. Підтримуйте візуальний та емоційний контакт зі співрозмовником.

Типові труднощі та помилки під час проведення уроків

1. *При перевірці виконання учнями домашнього завдання:* труднощі в дотриманні запланованого ліміту часу на відповіді; невміння забезпечити активну, творчу роботу класу під час опитування окремих учнів.

2. *При поясненні нового матеріалу:* невміння залучити учнів до творчої роботи для сприйняття та осмислення нового матеріалу; виклад нового матеріалу переважно у вигляді лекції; невміння ставити проблемні запитання; труднощі в реалізації розвиваючих та виховних можливостей навчального матеріалу; недостатньо образне та емоційне мовлення.

3. *При закріпленні нового матеріалу:* формальний характер закріплення нового матеріалу, відсутність творчої роботи; неврахування індивідуальних можливостей учнів; наявність труднощів у підборі ефективної системи завдань і вправ для закріплення.

4. *Під час оцінювання учнів:* виставлення оцінок не за роботу учнів протягом уроку, а лише за відповіді на конкретні запитання під час перевірки домашнього завдання; труднощі при оцінюванні відповідей; необґрунтованість оцінок.

5. *При повідомленні домашнього завдання:* невчасне повідомлення домашнього завдання (під час або після дзвоника), відсутність інструкцій щодо його виконання та індивідуальних завдань окремим учням.